

تأثیر فرهنگی، سیاسی، اجتماعی مدرسه رشديه در نهضت مشروطه

عمران کیانی^۱، فاطمه طاهری بیدستانی^۲

^۱ مدرس دانشگاه جامع علمی کاربردی مرکز لردگان

^۲ دانشجوی دانشگاه جامع علمی کاربردی مرکز لردگان

چکیده

مدرسه رشديه نام مدرسه‌ای است که میرزا حسن رشديه و حاج میرزا احمد مدرس اول در تبریز تأسیس کردند. مدرسه رشديه دومین مدرسه به سبک نوین در ایران بود. بنای نخستین این مدرسه در سال ۱۳۰۵ قمری در کوی ششگلان تبریز بود که در سال ۱۳۱۱ قمری به علت تخریب آن مدرسه دیگری در کوی جبه خانه ساخته شد، این مدرسه در سال ۱۳۲۹ قمری برابر با ۱۲۸۹ خورشیدی به محل کنونیش در خیابان ارتش جنوبی (شاهپور جنوبی پیشین) و در همسایگی ساختمان مرکز اسناد شمال غرب منتقل شده است. به گواهی مورخان تاریخ ایران عوامل زمینه ساز فکری داخلی نهضت مشروطه متعددند، یکی از این عوامل مدارس بودند که از میان این مدارس می توان از مدرسه رشديه نام برد که بوسیله یکی از روشنفکران دوره قاجار یعنی میرزا حسن رشديه با تأثیر از روزنامه اختر در تبریز مدرسه ای به شیوه نوین تاسیس نمود که نقش مهمی را در آگاهی دادن به مردم در پیش از نهضت مشروطه داشت. میرزا حسن رشديه در تاریخ ترین دوران تاریخ ایران یعنی در اوج فقر و نکبت و بدبختی و عقب ماندگی و سلطنت پادشاهان نالایق قاجار و تسلط نفوذ بی حد و حصر همسایگان زورگو بپاخاست و با اشاعه معارف جدید و بیداری مردم ایران خواستار حکومت قانونی شد و در این راه با همکاری روشنفکران و فرهنگ دوستان زمان خود مبارزه سختی را با بیسوادی و استبداد حکومتی قاجار شروع نمود و در این راه تمام مصائب و مشکلات را تحمل نموده و در نهایت موفق شد.

واژه‌های کلیدی: حکومت قاجار، نهضت مشروطه، مدرسه رشديه، میرزا حسن خان رشديه، معارف جدید

مطالعات هنر و فرهنگ

دوره ۶، شماره ۳، پاییز ۱۴۰۰، صفحات ۱۵-۱